

مصوبه آیین نامه شورای ارزشیابی هنرمندان صنایع دستی ، هنرهای سنتی و میراث داران تمدنی

«آیین نامه شورای ارزشیابی هنرمندان صنایع دستی ، هنرهای سنتی و میراث داران تمدنی »

که در جلسه ۸۹۷ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۰۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی و بر اساس مصوبه جلسه ۴۶۵ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۰۱ شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسیده است ؛ برای اجرا^۱ ابلاغ می گردد :

مقدمه

هنرهای سنتی و صنایع دستی و مواریث هویتی و تمدنی به متابه

تجربه زیسته و دانش و توانمندی تاریخی انسان ، توانسته است در طول زمان به استمرار و بقا^۲ تمدن ؛ یاری رساند . بی شک ؛ تداوم این مؤلفه مهم فرهنگی می تواند نقش مؤثری را در بالندگی و پویایی فرهنگ و هنر هر سرزمینی ایفا^۳ نماید . در این میان ، هنرمندان صنایع دستی ، هنرهای سنتی و نیز میراث داران تمدنی این مرز و بوم به عنوان وامداران این دانش و توانمندی ، حلقه اتصال دیروز و امروز برای آینده درخشان کشور به شمار می آیند . به یقین ؛ ارج نهادن به جایگاه برجسته و مهم این هنرمندان و میراث داران تمدنی می تواند تداوم بخش اقتدار تاریخی ایران و ضامن تداوم هویت پایدار آن باشد . در این راستا و به استناد تبصره یک مصوبه جلسه ۸۷۶ مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی ؛ «آیین نامه شورای ارزشیابی هنرمندان صنایع دستی ، هنرهای سنتی و میراث داران تمدنی » به شرح مواد آتی ، تبویب می گردد .

ماده ۱ - مفاهیم و تعاریف

۱ - ۱

- شورای ارزشیابی هنرمندان صنایع دستی ، هنرهای سنتی و میراث داران تمدنی : عالی ترین نهاد ارزشیابی میزان مهارت ، دانش ، فنون ، نوآوری و خلاقیت هنرمندان صنایع دستی و هنرهای سنتی و میراث داران تمدنی و صدور گواهی درجه هنری برای آنها که در راستای تکریم ، تداوم و تقویت جایگاه و نقش آنان ؛ تشکیل و فعالیت می کند و از این پس در این آیین نامه به اختصار از آن به «شورای ارزشیابی » یاد می شود .

۱ - ۲

- هنرمند : فردی است که در یکی از رشته های موضوع این شورا به طور خلاقالنه ، نوآورانه ، مستمر و هنرمندانه به خلق اثر پرداخته و در حوزه تخصصی خود ؛ دارای اطلاعات ، دانش ، فن ، مهارت و توانمندی است .

۱ - ۳ - صنایع دستی : صنایع دستی مجموعه ای از اشیا^۴ کاربردی - تزئینی هنرمندانه

ساخته شده از مواد اولیه در دسترس هستند که با تکیه بر فنون عملی و علوم نظری خاص مبتنی بر هویت بومی و تحت تأثیر نیازهای مادی ، عقاید مذهبی ، فرهنگی و آیینی خلق ، تکوین و تکامل یافته اند .

۱ - ۴ - هنرهای سنتی : هنرها و صنایع بدیعی که جوهره آنها برگرفته از یک سنت و باور تاریخی و تجلی

گاه ارزش جمعی و باورهای مادی و معنوی است و نسل به نسل طی قرون متمادی منتقل و به متابه میراثی گرانقدر پنداشته می شود و افزون بر اصول ثابت ، فروع متغیری دارد که منطبق بر دوران ؛ تغییر می کند .

۵ - میراث فرهنگی - تمدنی : مجموعه ای از آثار ملموس و ناملموس تمدنی

و فرهنگی ، دانش ها و فنون و فناوری ها - غیر از هنرهای سنتی و صنایع دستی - که نقش بسزا و شناخته شده ای در شکل گیری زیست فردی و اجتماعی و هویت تاریخی ، تمدنی و فرهنگی ایرانیان داشته اند .

۶ - ۱ - میراث داران تمدنی : نخبگان و استادان در قید حیات که دارای شاخص ها و معیارهای ذیل هستند و دانش ، مهارت و فنون تاریخی این مرز و بوم را به صورت استاد - شاگردی و سینه به سینه (غیرآکادمیک) فرا گرفته و در طول زندگی کاری خود در خلق ، بازآفرینی ، حفاظت و مرمت از مواریث تمدنی و فرهنگی کشور مثل معماری و شهرسازی سنتی ، آبخیزداری ، صنایع دریاپایه ، فناوری های نرم و سخت مرتبط با زیست فردی و اجتماعی روزمره و ... به کار گرفته اند و در حال تداوم بخشی به این ارزش ها از طریق انتقال دانش و فنون به نسل های بعدی می باشد . این هنرمندان درجاتی از چیره دستی و تسلط به رشتہ تخصصی خود را دارند که شایسته صفت استادی هستند . تجربیات و مهارت این استادی در شناخت ، رمزگشایی و امتداد حیات مواریث تمدنی و فرهنگی ؛ ضروری و غیرقابل جایگزین است .
شاخصه ها و معیارهای میراث داران تمدنی :

۱ - چیره دستی و تسلط ویژه در شناخت و بازآفرینی ارزش های ملموس و ناملموس تمدنی و فرهنگی

۲ - برخورداری از فن ، دانش بومی و هنر در بازآفرینی و خلق آثار تمدنی و فرهنگی

۳ - برخوداری از فن ، دانش بومی و هنر در حفاظت و مرمت آثار و اشیاء فرهنگی ، تاریخی و هنری ، میراث معماری شهری و روستایی و صنایع هنرهای وابسته

۴ - نادره کاری در حوزه میراث فرهنگی ملموس و ناملموس

۵ - تداوم بخشی به ارزش های فرهنگی و تمدنی از طریق آموزش و پرورش به شیوه استاد - شاگردی و انتقال سینه به سینه دانش ، فن و هنر

۶ - ۱ - ۷] - مراتب و درجات ارزشیابی : بر حسب میزان مهارت و دانش مرتبط با رشتہ مورد نظر شامل سه رتبه : خوب « درجات ۳ ، ۴ و ۵ » ، بسیار خوب « درجه ۲ » و عالی « درجه ۱ »

ماده ۲ - اعضای شورای ارزشیابی

۱ - ۲ - اعضای حقوقی

۱ - وزیر میراث فرهنگی ، گردشگری و صنایع دستی یا نماینده تام الاختیار وی (رئیس شورا)

۲ - نماینده تام الاختیار وزارت علوم و تحقیقات و فناوری

۳ - نماینده تام الاختیار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

۴ - نماینده تام الاختیار سازمان برنامه و بودجه

۵ - معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی وزارت میراث فرهنگی ، گردشگری و صنایع دستی و یا نماینده تام الاختیار وی

۶ - معاون میراث فرهنگی وزارت میراث فرهنگی ، گردشگری و صنایع دستی یا نماینده تام الاختیار وی

۷ - نماینده تام الاختیار فرهنگستان هنر

۸ - مدیر شورای ارزشیابی

۹ - مسئول کمیته های تخصصی

۱۰ - اعضای حقیقی : شامل ۳ نفر - یک نفر عضو هیأت علمی

مراکز دانشگاهی و دو نفر کارشناس خبره دارای گواهینامه درجه یک هنری در یکی از رشته های مرتبط - با انتخاب رئیس شورا در دو حوزه تخصصی میراث فرهنگی و صنایع دستی و هنرهای سنتی می باشد .

تبصره - رئیس شورای ارزشیابی می تواند افزوون بر سه نفر عضو حقیقی در هر حوزه تخصصی ؛ دو نفر هنرمند دیگر را با همان شرایط به عنوان عضو علی البدل انتخاب و منصوب کند تا در صورت غیبت موجه اعضای حقیقی به عنوان جایگزین موقت یا دائم در جلسات شورای ارزشیابی حضور یابند .

۳ - ۲ -

اعضای مدعو : با توجه به تنوع و تکثر رشته های هنری و موضوعات مورد ارزشیابی ؛ رئیس شورای ارزشیابی می تواند برای مشورت و کسب رأی و نظر خبرگان هنر از استادان مبرز و تراز اول در شاخه های تخصصی برای شرکت در یک یا چند جلسه دعوت کند . اعضای مدعو در هر دستور حداکثر دو نفر خواهند بود که بدون حق رأی و به عنوان مشاور شورا برای همیاری در اخذ بهترین تصمیم در جلسه حضور می یابند .

تبصره - ترکیب شورای

ارزشیابی با حضور اعضای حقیقی و حقوقی ، قانونی است و الزامی به دعوت از اعضای مدعو نیست . دعوت از سایر کارشناسان تحت عنوان عضو مدعو منوط به تشخیص رئیس شوراست و تمهید آن الزام آور نیست .

ماده ۳ - معرفی رشته های قابل بررسی در شورای ارزشیابی

رشته های موضوع این آیین نامه در دو حوزه اصلی « صنایع دستی و هنرهای سنتی » و « میراث فرهنگی - تمدنی » رده بندی و شناسایی می شوند .

ماده ۴ - کمیته های تخصصی شورای ارزشیابی

شورای ارزشیابی به منظور ارتقا^{۱۰} کیفیت داوری و بررسی دقیق تقاضاها ، در دو حوزه کلی صنایع دستی و هنرهای سنتی و میراث فرهنگی - تمدنی ، کمیته های تخصصی خود را تشکیل می دهد تا مرحله اول ارزشیابی آثار را طبق ضوابط مندرج در این آیینه نامه بر عهده گیرند .

تبصره - رأی و نظر کمیته های تخصصی ، رأی مشورتی تلقی می شود و برای شورای ارزشیابی الزام آور نیست .

ماده ۵ - دبیرخانه شورای ارزشیابی

۱ - ۵ - دبیر شورا توسط رئیس شورا انتخاب می شود و مسئولیت دبیرخانه را عهده دار است .

۲ - ۵ - محل استقرار دبیرخانه ؛ وزارت میراث فرهنگی ، گردشگری و صنایع دستی می باشد و تحت نظر حوزه وزارتی در سقف واحدها و پست های مصوب سازمان قرار دارد .

۳ - ۵ - انتخاب کارکنان دبیرخانه شورا با پیشنهاد دبیر و تأیید رئیس شورا خواهد بود .

ماده ۶ - وظایف دبیر شورای ارزشیابی

۱ - ۶ - هماهنگی به منظور برگزاری جلسات شورا

۲ - ۶ - هماهنگی با کمیته های تخصصی به منظور تعیین دستور جلسات شورا

۳ - ۶ - تنظیم صورتجلسات و مصوبات شورا

۴ - ۶ - مکاتبات و پاسخگویی به متقاضیان ، نهادها ، ادارات و ...

۵ - ۶ - آماده سازی گواهینامه موقت و دائم مشمولانی که درجه آنها به تصویب شورا رسیده و نظارت بر اجرای مصوبات

۶ - ۶ - تشکیل بانک اطلاعاتی و مدیریت دانش

۷ - ۶ - تدوین فرآیند ، شناسایی ، بررسی و معرفی واجدان شرایط

۶ - ارسال پرونده ها برای اعضای شورا یک هفته قبل از تشکیل جلسه مرتبط با پرونده های مورد نظر

۷ - ارائه گزارش سالانه به دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی

ماده ۷ - کمیته های تخصصی و ارکان آن :

۱ - ۷ - وظایف کمیته های تخصصی به وظایف معاونت های صنایع دستی و میراث فرهنگی اضافه می شوند .

۲ - ۷ - صاحب نظران شاغل در حوزه های تخصصی مربوطه حسب موضوع با ابلاغ انشایی رئیس شورا ، به عنوان رؤسای کمیته های تخصصی تعیین می شوند . یک کمیته مشترک با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای تعیین سرفصل ها تشکیل می شود .

۳ - ۷ - انتخاب دو نفر عضو حقیقی کمیته تخصصی بر اساس شرایط مندرج در این آیین نامه و با پیشنهاد رئیس کمیته تخصصی و تصویب رئیس شورای ارزشیابی خواهد بود .

۴ - ۷ - رئیس هر کمیته موظف است شیوه نامه اجرایی کمیته تخصصی خود مشتمل بر : شرایط ، شیوه و نمره بندی فعالیت برای ارائه معیارهای تشخیصی و تعیین شاخص های مرتبط را ظرف سه ماه پس از ابلاغ آیین نامه ارزشیابی تهیه و به تصویب شورای ارزشیابی برساند .

تبصره ۱ - صدور ابلاغ عضویت اعضای حقیقی کمیته های تخصصی توسط رئیس شورای ارزشیابی انجام می شود .

تبصره ۲ - مدت زمان عضویت اعضای حقیقی در کمیته های تخصصی سه سال است که قابل تمدید خواهد بود . در صورت نیاز به ترمیم کمیته های تخصصی پیش از انقضای مدت خدمت اعضا ، تغییر اعضا با تصویب رئیس شورای ارزشیابی بلامانع است .

ماده ۸ - جلسات شورای ارزشیابی

۱ - ۸ - برای رسمیت جلسه شورای ارزشیابی ؛ حضور وزیر میراث فرهنگی ، گردشگری و صنایع دستی یا نماینده تام الاختیار وی الزامی است . جلسات شورای ارزشیابی با حضور دو سوم از مجموع اعضای حقیقی و حقوقی رسمیت می یابد .

۲ - دبیرخانه ؛ مسئولیت برگزاری جلسات شورای ارزشیابی را بر عهده دارد .

۳ - ۸ - رأى موافق اكثريت حاضر برای اعطاآ درجات هنرى ضروري است .

تبصره ۱ - در صورت عدم موافقت اعضا و عدم احراز رأى اكثريت برای اعطاآ درجه هنرى به متقاضى ، پرونده مجددا به کميته هاي تخصصي ارجاع داده خواهد شد .

تبصره ۲ - در صورتى که اعضاآ ثابت حقيقى به عذر موجه امكان حضور در جلسه اي را نداشته باشند ؛ جلسه شورای ارزشياپي با حضور اعضاآ على البدل حقيقى ؛ قانونى است .

تبصره ۳ - حضور متقاضى يا اعضای مدعو يا هر شخص ديگری در جلسه شورای ارزشياپي منوط به تأييد رئيس شورا است .

ماده ۹ - رسيدگى به درخواست ها

۱ - ۹ - متقاضيان ارزشياپي مى توانند با مراجعيه به درگاه الکترونيکي يا محل دبیرخانه در دو حوزه : الف : صنایع دستی و هنرهای سنتی و ب : میراث فرهنگی - تمدنی موضوع اين آيین نامه تشکيل پرونده داده و کد اختصاصي دریافت کنند . دبیرخانه پس از بررسی دقیق پرونده و تکمیل نمون برگ ها ، پرونده را در کميته تخصصي مربوطه مطرح و پس از آن ، پرونده همراه صورتجلسه بررسی آثار متقاضى به امضای کامل اعضاي کميته مى رسد و منتخب آثار يا مستندات مربوطه در اختیار دبیرخانه شورای ارزشياپي قرار مى گيرد . دبیرخانه ، خلاصه پرونده هايی که يك هفته قبل از تشکيل جلسه در اختیار اعضا قرار داده است را در جلسات مربوطه مطرح مى کند و پس از بررسی آثار ، کاريگ ها و صورتجلسه کميته ، صورتجلسه نهايی را تكميل و در همان جلسه به امضای اعضاآ مى رساند . رأى شورای ارزشياپي از طریق دبیرخانه شورا به کميته هاي تخصصي و هنرمند متقاضى اعلام مى شود . دبیرخانه شورا ، هر ماه يك بار ؛ ادارات کل استانی مرتبط را به صورت كتبی از نتیجه ارزشياپي آگاه مى سازد .

۲ - ۹ - دبیرخانه شورای ارزشياپي موظف است غير از صورتجلسات مجزا برای هر متقاضى ؛ يك صورتجلسه جامع برای هر جلسه شورا تهييه کند و به امضاآ رئيس شورا برساند .

۳ - ۹ - در صورت عدم اخذ تصميم درباره پرونده هاي شورا ، پرونده ها برای بررسی مجدد به کميته هاي تخصصي مربوطه ارجاع داده خواهد شد .

۴ - ۹ - در صورتى که شورا ، ويژگي هاي هنرى - ميراثي اثري را برای احراز درجات پنج گانه مندرج در اين آيین نامه ؛ كامل و كافى ندادن ، الزامي به اعطاآ درجه هنرى ندارد و مراتب جهت اطلاع به متقاضى و کميته مربوطه اعلام مى شود . بررسی مجدد تقاضا حداقل ۲ سال بعد از اولين درخواست متقاضى ممکن است .

۵ - دبیرخانه شورا مكلف است بر اساس صورتجلسات هر جلسه ، گواهينامه دائمي متقاضيان را برای پنج درجه مطابق اين آيین نامه تنظيم و صادر کند . لیکن در صورتى که صدور گواهينامه دائمي به دلایل موجه ، بیش از دو ماه زمان ببرد ، ضرورت دارد جهت تکريم ارباب رجوع ، تأييديه موقت با درخواست كتبی متقاضى و امضاآ رئيس شورا يا نماينده تام الاختيار وی صادر شود .

ماده ۱۰ - شرایط متقاضيان و مدت زمان رسيدگى به درخواست ها

- ۱ - ۱۰ - داشتن معرفی نامه از سه استاد معترض (دارندگان درجه ۱ هنری یا اعضای هیأت علمی دانشگاه ها در رشته مرتبط)
- ۲ - ۱۰ - داشتن حداقل دو سال سابقه کار هنری - میراثی در رشته مرتبط برای درجه ۵
- ۳ - ۱۰ - داشتن حداقل سه سال سابقه کار هنری - میراثی در رشته مرتبط برای درجه ۴
- ۴ - ۱۰ - داشتن حداقل پنج سال سابقه کار هنری - میراثی در رشته مرتبط برای درجه ۳
- ۵ - ۱۰ - داشتن حداقل ده سال سابقه کار هنری - میراثی در رشته مرتبط برای درجه ۲
- ۶ - ۱۰ - داشتن حداقل پانزده سال سابقه کار هنری - میراثی در رشته مرتبط و توانایی انتقال دانش و شاگردپروری برای درجه ۱
- ۷ - ۱۰ - دارا بودن صلاحیت عمومی و اخلاق حرفه ای
- ۸ - ۱۰ - مدت زمان
- ۹ - ۱۰ - فاصله رسیدگی به درخواست ارتقا درجه هنری ، دو سال است .
- ۱۰ - ۱۰ - هنرمندان متقاضی ارتقا درجه هنری برای احراز درجات بالاتر ضرورت دارد آثار جدید خود را که در فاصله دریافت درجه قبلی و ارائه تقاضای مجدد ، پدید آورده اند ، ارائه کنند .
- ۱۱ - ۱۰ - گذشت زمان ، پیشکسوت بودن و یا دریافت امتیازات اجتماعی نظیر بازنیستگی و ... دلیلی برای اعاده رسیدگی و ارتقا درجه هنری هیچ یک از متقاضیان نخواهد بود .
- ۱۲ - ۱۰ - درخواست خارج از نوبت رسیدگی پرونده هنرمندان متقاضی منوط به تحقق یکی از بندهای زیر است :
- ۱۳ - ۱۰ - تقاضای مكتوب رئيس شورا یا نماینده تمام اختیار وی

۱۰ - تقاضای مکتوب سه نفر از اعضای شورای ارزشیابی

۱۰ - مصوبه اکثریت شورا در موارد خاص

تبصره ۱ - کاهش فاصله زمانی میان درجات به کمتر از یک سال امکان پذیر نیست.

تبصره ۲ - بررسی و تشخیص شرایط متقدضیان بر عهده کمیته های تخصصی مربوطه است.

ماده ۱۱ - بازنگری پرونده ها

با توجه به داوری دو مرحله ای تمام پرونده ها در کمیته های تخصصی و شورای ارزشیابی؛ تقاضای تجدیدنظر امری غیرضروری است، لیکن برای مراعات حقوق متقدضی، تجدیدنظر و بررسی دوباره پرونده منوط به ارائه تقاضای مکتوب از سوی دست کم دو نفر از اعضای شورای ارزشیابی است.

تبصره - در صورت درخواست مکتوب

متقدضی برای صدور مجدد گواهینامه به علت مخدوش یا مفقود شدن، شورا می تواند حداقل یک بار نسبت به صدور گواهینامه المثلی - با ذکر کلمه «المثلی» بالای گواهینامه المثلی - نسبت به این کار مبادرت ورزد.

ماده ۱۲ - بازنگری و تمدید آیین نامه شورای ارزشیابی

۱ - شورای ارزشیابی می تواند در صورت تشخیص ضرورت، هر دو سال یک بار آیین نامه داخلی را بر اساس مقررات موضوعه کشوری و این آیین نامه مورد بازنگری قرار دهد، مشروط بر آنکه آیین نامه داخلی مفسر و روشن کننده آیین نامه مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی (آیین نامه شورای ارزشیابی هنرمندان صنایع دستی، هنرهای سنتی و میراث داران تمدنی) باشد و از حدود مندرج در آن تبعیت نماید. کاهش زمان تجدیدنظر در آیین نامه داخلی منوط به تغییر آیین نامه مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی است.

۲ - آیین نامه داخلی با امضای اعضای حقوقی (اعضای ثابت) شورای ارزشیابی و تصویب رئیس شورای ارزشیابی به اجرا گذاشته خواهد شد.

ماده ۱۳ - این آیین نامه در یک مقدمه، ۱۳ ماده و ۱۱ تبصره در جلسه ۸۹۷ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۰۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ؛ لازم الاجرا می باشد.

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی - سید ابراهیم رئیسی